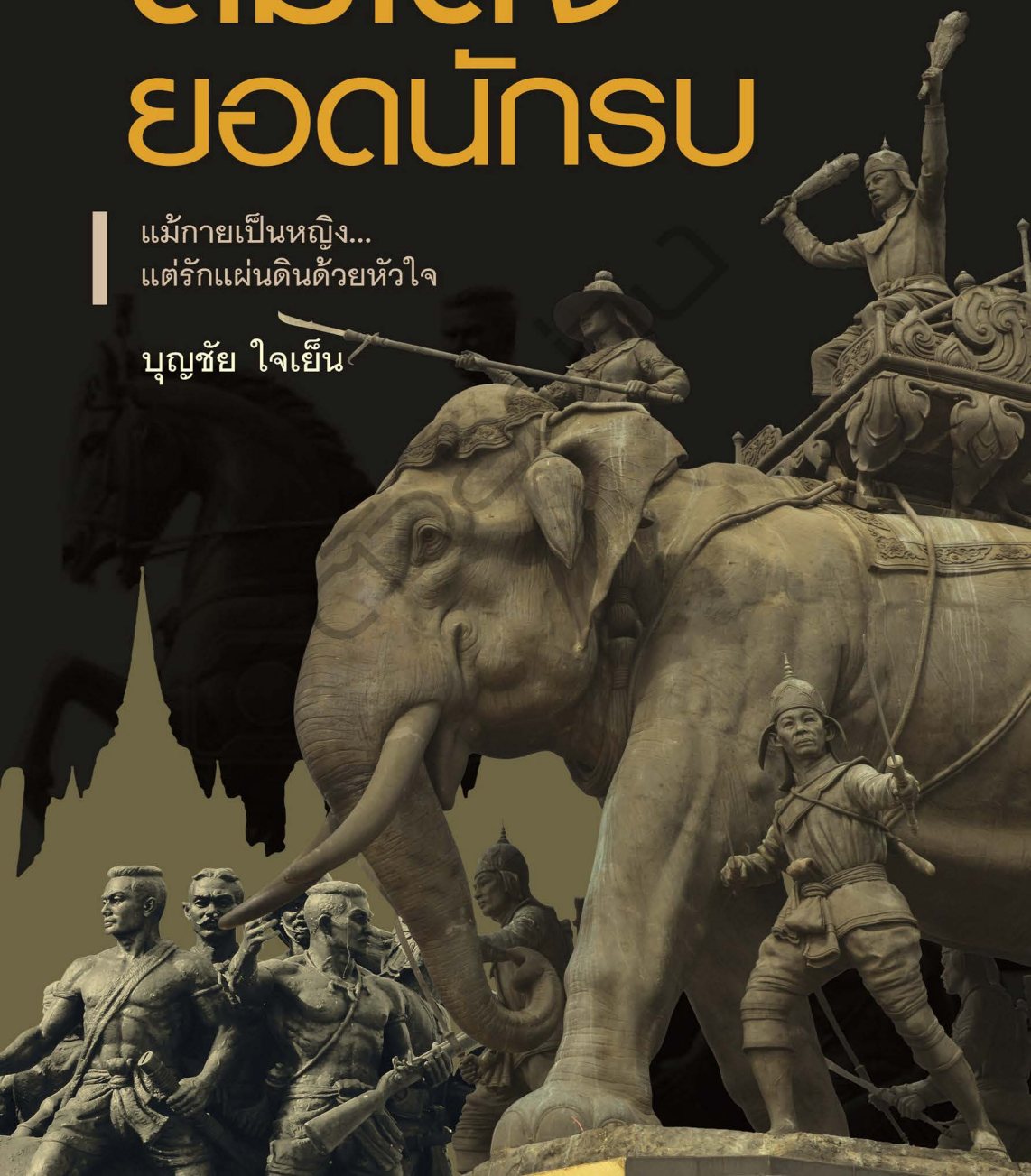


สมเด็จพระ ยอดนักรบ

แม้กายเป็นหญิง...
แต่รักแผ่นดินด้วยหัวใจ

บุญชัย ใจเย็น



ตัวอย่าง

สำนักงาน
ประจักษ์

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี

บุญชัย ใจเย็น

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

บุญชัย ใจเย็น

สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี.-- กรุงเทพฯ : ปราชัญญ์, ๒๕๕๗.

๒๐๘ หน้า

๑. พระเครื่อง. I. ชื่อเรื่อง.

๒๕๕๗.๓๑๒๑๘

ISBN : 978-616-344-589-6

จัดพิมพ์โดย

ปราชัญญ์ ปราชัญญ์ สำนักพิมพ์

บริษัท เพชรประกาย จำกัด

๘ อาคารเพชรประกาย ถนนรามอินทรา

แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๕๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๑๗ ๙๙๕๕ # ๒๐๔ โทรสาร ๐ ๒๕๑๗ ๙๕๗๐

พิมพ์ที่

บริษัท คอนเซ็ปท์พริ้นท์ จำกัด

๔๒ ซอยจันทน์ ๔๓ แขวง ๓ ถนนจันทน์

แขวงทุ่งวัดดอน เขตสาทร กรุงเทพฯ ๑๐๑๒๐

จัดจำหน่ายโดย



บริษัท อมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์ จำกัด

๑๐๘ หมู่ที่ ๒ ถนนบางกอก-จตุจักร

ต.มหาสวัสดิ์ อ.บางกอก จ.นนทบุรี ๑๑๑๓๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๒๓ ๙๙๙๙ โทรสาร ๐ ๒๕๔๙ ๙๕๖๑-๓

Homepage : <http://www.naiin.com>

ราคา ๑๗๐ บาท

สำนักพิมพ์

ปราชญ์

วอับรู้สู่ปัญญา

ด้วยปรัชญาแห่งปราชญ์

ประธานที่ปรึกษาการศึกษา

ที่ปรึกษาสำนักพิมพ์

ที่ปรึกษากฎหมาย

บรรณาธิการบริหาร

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

บรรณาธิการ

ผู้เขียน

ศิลปกรรม

ออกแบบปก

เผด็จ ภูมิปัญญา (พญาไม้)

ไพพงษ์ เตชะณรงค์

พล.ต.ท.ภาณุ เกิดลาภผล

พล.ต.ท.สกลเขต จันทรา

พล.อ.ต.ภูริทัต จันทร์แก้ว

พ.อ.ม.ล.ภาณุพ ภาณุมาศ

เอนก หุตังคบดี

ปรีชา บุญยภิตา

ชนินทรวิชัย สาธุรักษ์ (น.บ.)

ราช งามัญญ

อณูณ เชื้อไทย

ภักจิรา พุทธธร

นันทิชา อัยลา

รัตนาวดี อรุณพลทรัพย์

บุญชัย ใจเย็น

บริษัท คีย์ วิชนเนสส์ จำกัด (Keyative111@gmail.com)

บริษัท คีย์ วิชนเนสส์ จำกัด (Keyative111@gmail.com)

© สงวนลิขสิทธิ์ ห้ามทำการลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือ

นอกจากจะได้รับอนุญาตจาก ปราชญ์ สำนักพิมพ์



คำนำสำนักพิมพ์



“แม่อยู่หัว” เป็นคำที่ใช้เรียก สมเด็จพระศรีสวรินทิรา บรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า ด้วยความเคารพยิ่ง เพราะพระองค์เป็นสตรีที่มีเคยเกรงกลัวต่อสิ่งใด ทรงมีความรักชาติและแผ่นดินยิ่งนัก

แม้ว่าการออกรบในคราวนั้นจะทำให้ต้องพ่ายแพ้ แต่ก็ไม่หวั่น ทรงไสช้างออกศึก โดยไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใด เพียงเพื่อปกป้องไว้ซึ่ง เสรีภาพของแผ่นดิน

หนังสือเล่มนี้ เป็นการรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษา และได้รับรู้ว่า กว่าที่เราจะมีแผ่นดินอยู่ได้ในทุกวันนี้เพราะอะไร..และ เพราะใคร...อ่านแล้วความรู้สึกชาตินิยมที่เรารักจะปรากฏในหัวใจ อย่างเต็มปรี้อย่างแท้จริง...



ราช งามัญ

บรรณาธิการ



คำนำผู้เขียน



สมเด็จพระยอธรรมาธิบดี ความสำคัญทางประวัติศาสตร์
ชาติไทยอย่างไร

ข้อความจากพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับหลวง
ประเสริฐอักษรนิติ์ซึ่งแต่งขึ้นในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
เมื่อปีพ.ศ. ๒๒๒๓ ถือเป็นหลักฐานที่เชื่อถือได้ที่สุดเล่มหนึ่ง ใน
การศึกษาประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ได้กล่าวถึงศักราชระหว่าง พระ
มหารัชมงคลมุนีกับพระเจ้าทรงธรรม รวมทั้งการสูญเสียพระมเหสี
ของพระองค์คือ สมเด็จพระสุริเยศวงษ์ไวยวโรดม

“เมื่อสมเด็จพระมหารัชมงคลมุนีเจ้า เสด็จออกไปรับศึกหงสา
นั้น สมเด็จพระองค์มเหสี และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตร
เสด็จทรงช้างออกไปโดยเสด็จด้วย และเมื่อได้รับศึกหงสานั้น ทพ
หน้าแตกมาปะทะพลหลวงเป็นโกลาหลใหญ่และสมเด็จพระองค์มเหสี
และสมเด็จพระเจ้าลูกเธอพระราชบุตรนั้น ได้รับด้วยข้าศึกจณลัน
พระชนม์กับคองช้างนั้น”

เรื่องราวเกี่ยวกับสมเด็จพระสุริโยทัย ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์นั้น ได้ถูกระบุไว้เพียงเท่านี้ (เฉพาะช่วงไสช้างออกช่วยรบ) ซึ่งนับว่าน้อยเต็มที ที่จะทำให้เราทราบไปถึง ชีวิตความเป็นอยู่ของพระองค์ รวมทั้งบริบททางสังคม ที่เกี่ยวข้องในช่วงชีวิตท่านในสมัยนั้นอย่างละเอียด

นักประวัติศาสตร์จำเป็นต้องใช้ความอดทนอย่างยิ่ง ในการประมวลหลักฐานจากพงศาวดาร ที่บันทึกในเวลาต่อมา รวมทั้งเทียบเคียงตรวจสอบกับเอกสารทางประวัติศาสตร์หลายชิ้น เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกรุงศรีอยุธยาตอนต้น อันเป็นช่วงสมัยที่สมเด็จพระสุริโยทัยดำรงพระชนม์ชีพอยู่

กระนั้นก็ยังมิ ช่างว่างทางประวัติศาสตร์
ที่ยังถกเถียงกันไม่จบ หรือมีประเด็นใหม่ๆ
เกิดขึ้นให้วิเคราะห์กันต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

ฉะนั้นถ้าจะรู้เรื่องราวเกี่ยวกับช่วงชีวิตของสมเด็จพระสุริโยทัย ก็ต้องค้นคว้าตำราอ้างอิงกันมากมาย ไม่ใช่เป็นเรื่องง่ายเลย ที่คนไม่มีพื้นความรู้ทางนี้ จะทำความเข้าใจ เรื่องราวนั้นได้ในเวลาอันสั้น

ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของประเทศไทย
เรื่องสุริโยทัยของ ม.จ.ชาติรีเฉลิม ยุคล

คงจะทำให้ประชาชน ที่ตั้งตารอคอย การเปิดตัวของหนัง ได้
สมหวังปรีดกันถ้วนหน้า ด้วยว่าเป็นภาพยนตร์ ที่ท่านม้วยได้ค้นคว้า
ศึกษา ประวัติศาสตร์ทั้งของไทย และพม่ามาอย่างละเอียด เพื่อจะ
ได้เสนอภาพชีวิตของสมเด็จพระสุริโยทัย และเรื่องราวในสมัยนั้น ได้
อย่างสมจริงที่สุด

ภาพยนตร์ของท่านม้วย ย่อมทำหน้าที่ เป็นดังสะพานทอดให้
คน ในยุคไฮเทคเดินข้ามกลับไปค้นหารากเหง้าของตัวเอง และ
พยายามทำความเข้าใจประวัติศาสตร์สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นผ่าน
เรื่องราวในช่วงชีวิตของสมเด็จพระสุริโยทัย ได้อย่างสะดวกสบาย
ยิ่ง

ขณะนั้นกษัตริย์แห่งกรุงศรีฯ คือพระรามาธิบดีที่ ๒ ซึ่งนับเป็น
กษัตริย์ที่ครองราชย์อยู่นานที่สุดยุคนั้นคือ ๔๐ ปี และสิ้นพระชนม์
ในปีที่ดาวหางฮัลเลย์ปรากฏในปีพ.ศ. ๒๐๗๒

สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร กว่าจะได้ขึ้นครองราชย์
ก็อายุมากแล้ว ครองราชย์สืบมาอีก ๔ ปี ก็เสด็จสวรรคต ด้วยโรค
ไข้ทรพิษ ซึ่งกำลังระบาดอยู่ในขณะนั้น

พระรัชฎาธิราช โอรสหน่อพุทธางกูร
ถูกอุปโลกนขึ้นเป็นกษัตริย์
ใหม่ๆ ที่อายุเพียง ๕ พรรษา

พระไชยราชาธิราช จึงกระทำรัฐประหาร และทรงรวมอำนาจไว้ที่กรุงศรีอยุธยา ได้อย่างเป็นปึกแผ่นมั่นคง ในรัชสมัยของพระไชยราชาธิราช

สมเด็จพระสุริโยทัย ทรงสมรสกับพระเทียรราชา แล้วย้ายจากทางเหนือ มาประทับที่กรุงศรีอยุธยา ณ วังไชย พ.ศ. ๒๐๗๐ พระไชยราชาธิราชเสด็จสวรรคต พระราชโอรสองค์ใหญ่ เกิดจากพระสนมเอก

คือพระยอดฟ้า ซึ่งมีพระชนม์เพียง ๑๐ พรรษา ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ

โดยมีพระราชมารดาคือท้าวศรีสุดาจันทร์เป็นผู้สำเร็จราชการแทน ท้าวศรีสุดาจันทร์ได้ลักลอบ มีความสัมพันธ์กับพันบุตรศรีเทพ ซึ่งต่อมาได้รับการสนับสนุนจากท้าวศรีสุดาจันทร์ให้ขึ้นเป็นกษัตริย์นามว่า ขุนวรวงศาธิราช

เมื่อพระนางมีครรภ์ทั้งสองจึงคบคิดกันจับพระยอดฟ้าอันเกิดแต่พระไชยราชาธิราชสำเร็จโทษเสีย

ท้าวศรีสุดาจันทร์ถูกมองว่า
ได้ลอบวางยาพิษพระไชยราชาธิราช
เพราะท้าวศรีสุดาจันทร์มีชู้

นอกจากนี้ ก็ยังฆ่าลูกของตัวเอง เพื่อให้ผู้ขึ้นเป็นกษัตริย์การ

แย่งชิงอำนาจทางการเมือง ในช่วงนี้เป็นไปอย่างเข้มข้น และยอม
อยู่ในความรับรู้ของสมเด็จพระสุริโยทัย อย่างหลีกเลี่ยงมิได้

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพระเทียรราชา เชื่อพระวงศ์สมเด็จพระ
ไชยราชาธิราช ซึ่งเป็นไปได้ที่จะสืบทอดราชวงศ์ ทรงเกรงว่า อาจ
มีภัยบังเกิดแก่ตนจากการชิงอำนาจกันขึ้นเป็นใหญ่ จึงเสด็จหนี
ออกไปผนวชที่วัดราชประดิษฐฐาน

พระราชภารกิจของสมเด็จพระสุริโยทัย แห่งการเป็นพระมเหสี
ที่ต้องคอยตัดสินใจ จัดการปัญหาต่างๆ ระหว่างพระราชสวามีออก
ผนวช รวมทั้งหน้าที่ของการเป็นพระมารดา ในการดูแลทุกข์สุข
ปกป้องราชภัยของพระโอรสธิดา ย่อมเป็นสิ่งที่สมเด็จพระสุริโยทัย
ทรงแบกรับไว้ด้วยความรับผิดชอบ ตลอดระยะเวลาแห่งความวุ่น
วายที่เกิดขึ้นในวังหลวงครั้งนั้น

เมื่อแผ่นดินเป็นทุรยศ
ข้าราชการที่ซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน
จึงเกิดความไม่พอใจกันมาก

ขุนนางส่วนหนึ่งนำโดย ขุนพิเรนทรเทพ ปรีกก้านเห็นว่
ควรจะกำจัดท้าวศรีสุดาจันทร์ ขุนวรวงศาและบุตรที่เกิดขึ้น
นั้นเสีย เพื่อจะได้อัญเชิญพระเทียรราชา ซึ่งทรงผนวชอยู่ กลับมา
ขึ้นครองราชย์ต่อไป

ก่อนทำการใหญ่ครั้งนั้น ทั้งหมดตกลงกัน ไปเสี่ยงเทียนที่
พระอุโบสถวัดป่าแก้ว หลังจากนั้นเหล่าขุนนาง ที่นำโดยขุนพิเรนทร-
เทพ ได้วางแผนลวงให้ ท้าวศรีสุตาจันทร์และขุนวรวงศา เสด็จฯ ทาง
ชลมารค เพื่อไปคล้องช้างเผือก แล้วจึงรุมจับทั้งสอง และพระธิดา
ที่เกิดขึ้นด้วยกันนั้นฆ่าเสีย

จากนั้นนำศพไปเสียบหัวประจานไว้ที่วัดร้าง
พระเทียรราชาได้ขึ้นเป็นกษัตริย์
นามว่า พระมหาจักรพรรดิ

หลังจากครองราชย์ไม่นาน พม่าทราบข่าว ความระส่ำระสาย
ในกรุงศรีอยุธยา พระเจ้ากรุงหงสาวดีจึงยกทัพมาประชิดกรุง และ
เกิดศึกคราวที่เราต้องสูญเสียสมเด็จพระสุริโยทัยขึ้น เมื่อปี พ.ศ.
๒๐๙๑

หากใครได้รับรู้ประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับสมเด็จพระสุริโยทัย
ไม่ว่าจะผ่านการค้นคว้า ทางเอกสาร หรือการชมภาพยนตร์
แล้วมีความสนใจ อยากเยือนสถานที่จริงเพื่อดูว่า ณ ปัจจุบันเป็น
เช่นไร ก็ไม่เป็นการลำบากเลย ที่จะวางแผนที่อยู่แล้วเดินทางไป
พบสถานที่รวมทั้งหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับพระสุริโยทัยเหล่านั้น ด้วย
ตนเองตามรายละเอียดต่อไปนี้

วัดวังไชย วัดของพระเทียรราชา (พระมหาจักรพรรดิ) และ
สมเด็จพระสุริโยทัย

วังไชยเป็นวังเดิมของพระเทียรราชา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเมือง
ต่อมาเมื่อพระองค์ ทรงครองราชสมบัติเป็น สมเด็จพระมหาจักร-
พรรดิ จึงได้เสด็จฯ ย้ายไปประทับที่พระราชวังหลวง และพระราชทาน
วังไชยให้เป็นวัด จึงเรียกกันต่อมาว่า วัดวังไชย

ปัจจุบันยังเหลือซากโบสถ์ และพระพุทธรูปให้เห็นอยู่ ภายใน
บริเวณวังไชย ย่อมมีตำแหน่งของสมเด็จพระสุริโยทัย พระราชโอรส
และธิดา รวมทั้งข้าราชการบริพาร รับราชการอยู่กับพระเทียรราชา ที่พัก
ของไพร่พล ของทาส โรงครัว โรงอาวุธ โรงช้าง โรงม้า ยุ้งฉาง และ
อื่นๆ ในเอกสาร

พระราชประวัติของสมเด็จพระสุริโยทัย ยังไม่เป็นที่ทราบ
แน่ชัด แต่สันนิษฐานว่า

สืบเชื้อสายมาจากราชวงศ์พระร่วง
ซึ่งสมเด็จพระสุริโยทัย
ได้ดำรงตำแหน่งพระอัครมเหสี

ในสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ในขณะที่สมเด็จพระมหาจักร-
พรรดิ ขึ้นครองราชสมบัติกรุงศรีอยุธยา

ต่อจากขุนรวงศาธิราช เรามารับรู้ประวัติของสมเด็จพระสุริ-
โยทัยกันเถิด

บุญชัย ใจเย็น

สารบัญ

▶ สมเด็จพระสุริโยทัยเป็นใคร	๑๔
▶ พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา	๒๐
▶ กษัตริย์อยุธยา-ล้านช้าง	๒๘
▶ ราชวงศ์สุพรรณบุรี	๓๔
▶ เชื้อสายราชวงศ์เดียวกัน	๔๐
▶ มเหสีของพระมหจักรพรรดิ	๔๘
▶ ข้อเท็จจริงของพระสุริโยทัย	๕๖
▶ ข้อสงสัยทางประวัติศาสตร์	๖๔
▶ จากอดีต ปัจจุบัน อนาคต	๗๐
▶ พระวีรกรรมของพระนาง	๗๖
▶ แย่งชิงอำนาจครองเมือง	๘๖

เกิดสงครามยุทธหัตถี	๙๘
ชัยภูมิที่มีสงครามมาก	๑๐๖
เสด็จออกรบกับข้าศึก	๑๑๖
ศึกเขมรกับกรุงศรีอยุธยา	๑๒๔
การเสียกรุงศรีอยุธยา	๑๓๐
พระราชานุสาวรีย์	๑๓๘
วัดใหญ่ชัยมงคล	๑๔๔
ข้อเท็จจริงพระเจดีย์	๑๕๒
ความรักที่พลัดพราก	๑๖๒
พระเทพกษัตรีเสียดล	๑๗๐
หลานสาวพระสุริโยทัย	๑๗๘
ทรงเล็งการณ์ไกล	๑๘๖
รักของหลานยาย	๑๙๔
ชะตากรรมของหลานสาว	๒๐๒



สมเด็จพระ พระสุริโยทัย เป็นใคร

เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เมื่อสมเด็จพระมเหสี
ทราธิราช ไอรสของสมเด็จพระสุริโยทัย ได้ขึ้นเสวยราชย์
แล้ว ก็ได้เสด็จไปบูรณะวัดมหาธาตุ ที่ลพบุรี เหมือนกับ
จะแสดงนัยของการมาทำนุบำรุงวัดของต้นตระกูล

เรื่องของสมเด็จพระสุริโยทัยนั้น ได้รับการแพร่ขยาย
อย่างมากในสมัยปัจจุบัน จนเป็นที่รู้จักกันทั่วไปโดยปรากฏ
ออกมา เป็นภาพพระสิริโฉมและตำนานเรื่องราวชีวิต

แต่กลับไม่มีหลักฐานอ้างอิงใดๆ ที่ชัดเจน ในวงการประวัติ-
ศาสตร์แม้แต่หน่อย คงมีเพียงเท่าที่ได้รับทราบกันทั่วไปเท่านั้น ซึ่งก็
มีบุคคลและหน่วยงานหลายแห่ง ยังค้นหาความจริง หรือข้อมูล
อื่นๆ ที่เกี่ยวกับสมเด็จพระสุริโยทัย เกี่ยวกับที่มาของวงศ์ตระกูล
การวางแผนการร้ายต่างๆ เพื่อนำมาอ้างอิงหรือยืนยันกันใหม่อีกครั้ง

อย่างไรก็ดีตระกูลของ สมเด็จพระสุริโยทัย ย่อมมิได้มาจาก
ตระกูล พลเมืองธรรมดาอย่างแน่นอน แต่ควรจะอยู่ในตระกูลของ
ชนชั้นสูง ซึ่งเป็นตระกูลขุนนาง เชื่อพระวงศ์ในสมัยนั้น

ในที่นี้จะเสนอภาพอย่างกว้างๆ ถึงเชื้อสายราชวงศ์ต่างๆ ที่
เข้ามาเกี่ยวข้องกับกรุงศรีอยุธยา ในสมัยของสมเด็จพระสุริโยทัย
ดัง ต่อไปนี้

ราชวงศ์ละโว้ อโยธยา คือเชื้อสายของสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ที่เรียกว่าเป็นราชวงศ์ละโว้ อโยธยา นั้นเป็น เพราะเดิมจริง ๆ

ในเอกสารดั้งเดิม เรียกกรุงศรีอยุธยาว่า อโยธยา เพิ่งจะเปลี่ยนเป็นอยุธยาในสมัยหลัง

เมื่อสมเด็จพระรามาธิบดีสถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๑๘๙๓ นั้น เอกสารของจีนยังเรียกกรุงศรีอยุธยาว่า หลอหู่ เหมือนกับที่เคยเรียก เมืองละโว้ อันเป็นชื่อเดิมของเมืองลพบุรี แสดงถึงความเกี่ยวเนื่องกับเมืองละโว้ มาก่อนอย่างแน่นอน

โดยเฉพาะเมื่อสมเด็จพระรามาธิบดี เสด็จราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาแล้ว ยังตั้งพระโอรสคือพระราเมศวร ไปครองเมืองละโว้ ในฐานะเมืองลูกหลวงอีกด้วย

อันเป็นการยืนยัน ความสืบเชื้อสายราชวงศ์ของสมเด็จพระรามาธิบดี กับเมืองละโว้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

โดยหลักฐานทางโบราณคดี ที่ชัดเจนอันประกอบด้วย โบราณสถานและโบราณวัตถุศิลปะ เหมือนขอมที่เมืองละโว้จังหวัดลพบุรี และที่เป็นภาพสลักทหารละโว้ที่นครวัด กัมพูชา

แสดงอย่างชัดเจนว่า

เมืองละโว้มีความเกี่ยวข้องกับเมืองนครธม ศูนย์กลางของ

อาณาจักรขอมกัมพูชาเป็นอย่างมาก รวมทั้งในสมัย เมื่อสมเด็จพระ
พระรามาธิบดี ได้สถาปนากรุงศรีอยุธยาขึ้นแล้ว ยังได้ยกทัพไปตี
รบกว่น ดินแดนขอมกัมพูชาที่เสื่อมสลายลงด้วย

กษัตริย์อยุธยาในสมัยแรก ๆ ต่างก็สนใจแผ่อิทธิพล ไปยัง
ดินแดนลุ่มน้ำมูลในภาคอีสาน ตลอดเรื่อยไปจนถึง เมืองนครมือง
กัมพูชาอยู่เสมอ

ดังนั้น จึงไม่ผิดที่จะกล่าวอย่างกว้าง ๆ ว่า

ราชวงศ์ละโว้ อยุธยา คือร่องรอยทางประวัติศาสตร์ ที่แสดง
ความเกี่ยวเนื่อง ทางวัฒนธรรมไปทางดินแดนภาคอีสาน ไปถึงศูนย์
กลางอารยธรรมเดิมที่เมืองนครมือง

ราชวงศ์ละโว้ อยุธยา มีอำนาจเหนือราชบัลลังก์กรุงศรีอยุธยา
ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ หลังจากนั้นเว้นช่วง เป็นราชวงศ์
สุพรรณภูมิ หลังจากนั้นพระโอรส และพระนัดดาของสมเด็จพระ
รามาธิบดีที่ ๑ ก็กลับมาครองกรุงศรีอยุธยาต่อไปอีก ๒ พระองค์ คือ
สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ และสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓

ซึ่งในที่สุดเมื่อปีพ.ศ. ๑๙๕๒ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
แห่งราชวงศ์สุพรรณภูมิ ก็สามารถเข้ายึดครองกรุงศรีอยุธยา และ
ปลดสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ ออกจากราชบัลลังก์ และนำตัวไปไว้ที่
เมืองปากน้ำ

โดยทั่วไปไม่มีใครสนใจว่า จะมีราชวงศ์นี้ เหลืออยู่ในกรุง
ศรีอยุธยาอีก

แต่เมื่อพิจารณาว่า เมื่อราชวงศ์นี้เสียอำนาจ ให้แก่กษัตริย์
ราชวงศ์สุพรรณภูมิ ๒ ครั้งนั้น เชื้อสายราชวงศ์นี้ ไม่เคยถูก
ประหารเลย

ในขณะที่เมื่อมีการเปลี่ยนอำนาจ โดยการแย่งชิงราชสมบัติ
ที่มีหลายครั้งในสมัยอยุธยาตอนต้นนั้น กษัตริย์ที่เสียอำนาจจะถูก
ประหารชีวิตเสมอ ไม่ว่าจะเป็นเด็กอยู่ก็ตาม

เมื่อพิจารณาว่า ราชวงศ์นี้สืบมาจากเมืองละโว้ ที่เชื่อมโยงไป
ยังเมืองขอมนครธมกับที่ปรากฏอยู่ในกฎหมายตราสามดวง ที่มีให้
ประหารพราหมณ์ ก็อาจมองได้ว่า

ราชวงศ์ละโว้ อยุธยา นั้นมาจากตระกูลพราหมณ์ เชื้อ
สายขอมเมืองนครธมก็เป็นได้

เมื่อราชวงศ์นี้ ไม่เคยถูกประหาร แม้จะสูญเสียอำนาจไป ก็น่า
สนใจว่า ยังคงมีอยู่ในกรุงศรีอยุธยา เพราะชื่อปทาคูจาม ก็ยังปรากฏ
อยู่ในชื่อ ทางภูมิศาสตร์ที่กรุงศรีอยุธยา ราชวงศ์นี้น่าจะได้รับการ
เลียด และทำหน้าที่ ที่ปราศจากอำนาจในราชสำนัก คือหน้าที่ทาง
พิธีกรรมศาสนาของราชครูบูรहितก็ได้

ในรัชกาลก่อนสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ และสมเด็จพระสุริ-
โยทัย ปรากฏเรื่องราวของขุนวรวงศา และท้าวศรีสุตาจันทร์ ที่ขึ้นมา
มีอำนาจ เหนือราชบัลลังก์อยุธยา เป็นเวลา ๑ ปี ๒ เดือน กับอีก ๔๒

วัน ซึ่งจากร่องรอยบางอย่างเกี่ยวกับหน้าที่ในอดีตของขุนวรวงศาธิ-
ราช (พนักงานเฝ้าหอพระ) ชื่อบ้านมหาโลกของนายจันนังชาย ที่
ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระมหาอุปราช ซึ่งเป็นชื่อบ้านแบบเขมร

ทำให้เกิดแนวคิด ทางประวัติศาสตร์ว่า

บางที่ขุนวรวงศาธิราช กับท้าวศรีสุตาจันทร์ คือเชื้อสายที่
หลงเหลืออยู่ และหวนกลับมาครองอำนาจกรุงศรีอยุธยา เป็นองค์
สุดท้ายของราชวงศ์ละโว้ อโยธยา

พิจารณาเกี่ยวกับสมเด็จพระสุริโยทัย หากสมมติว่า สมเด็จพระ
สุริโยทัย ทรงมีเชื้อสายพราหมณ์ แห่งราชวงศ์ละโว้ อโยธยา ก็
อาจจะเป็นไปได้เพราะถ้าพิจารณาจากพระนามของสมเด็จพระสุริโยทัย
ก็เป็นพระนามเจ้านายของกัมพูชา ที่มีใช้กันอยู่ในสมัยนั้น

อีกทั้งเมื่อพิจารณา เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ เมื่อสมเด็จพระ
พระมหินทราธิราช โอรสของสมเด็จพระสุริโยทัย ได้ขึ้นเสวยราชย์แล้ว
ก็ได้เสด็จไปบูรณะ วัดมหาธาตุที่ลพบุรี เหมือนกับจะแสดงนัยของ
การมาทำนุบำรุงวัดของต้นตระกูล

รวมทั้งเมื่อคิดว่า การที่สมเด็จพระสุริโยทัยและพระโอรสธิดา
สามารถดำรงสวัสดิภาพ อยู่ได้ตลอดช่วงเวลา ๑ ปี ๒ เดือน กับอีก
๔๒ วัน ที่ท้าวศรีสุตาจันทร์และขุนวรวงศาธิราช ขึ้นมามีอำนาจอยู่นั้น

ก็อาจเป็นเพราะทั้งหมดเป็นพระญาติในราชวงศ์ละโว้ อโยธยา
วงศ์เดียวกันก็เป็นได้